

Про затвердження Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації

z1471-22 від 2022.12.09

Статус: Акт чинний

Версія від: 14 вересня 2022

Набуття чинності:

9 грудня 2022 року



МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

14.09.2022 № 277

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 листопада 2022 р.
за № 1471/38807**

Про затвердження Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації

Відповідно до підпункту 3 пункту 2 Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 року № 326 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2022 року № 951), НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методику визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії

Російської Федерації, що додається.

2. Департаменту воєнної політики та стратегічного планування Міністерства оборони України забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

3. Наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України	О. Резніков
ПОГОДЖЕНО: Віце-прем'єр-міністр України - Міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України	І. Верещук
	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства оборони України 14 вересня 2022 року № 277
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 листопада 2022 р. за № 1471/38807

МЕТОДИКА

визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації

І. Основні положення

1. Ця Методика встановлює механізм визначення військових втрат, що включають людські та матеріальні військові втрати і витрати, пов'язані з бойовими діями (терористичними актами, диверсіями, ракетно-бомбовими ударами), спричинені військовою агресією Російської Федерації.

2. Міністерство оборони України є відповідальним за визначення шкоди та обсягу збитків за напрямом військових втрат у системі Міноборони.

3. У цій Методиці терміни вживаються у таких значеннях:

акт оцінки збитків - документ, що є результатом стандартизованої оцінки і містить висновки про вартість майна та (або) розмір збитків, підтверджує виконані процедури з оцінки, проведеної органом державної влади або органом місцевого самоврядування, якому Кабінетом Міністрів України надано повноваження щодо визначення розміру збитків, завданих внаслідок збройної агресії Російської Федерації;

аналітична оцінка збитків - розрахунок вартісного виразу збитків та їх обсягу, який ґрунтується на укрупнених, агрегованих вихідних даних та проводиться шляхом застосування непрямих методів оцінки, аналітичних інструментів, зокрема макроекономічного моделювання, з метою визначення прогнозних розрахунків за секторами економіки, у тому числі для визначення загальних втрат та збитків економіки, для прогнозування загальнодержавних або секторальних витрат на відновлення;

аналітичний звіт - документ, що є результатом аналітичної оцінки збитків;

боєприпаси, що підлягають утилізації, - артилерійські, мінометні та гранатометні постріли, набої до стрілецької зброї, ручні гранати, реактивні снаряди систем залпового вогню, протитанкові керовані ракети, боєприпаси допоміжного призначення, морські та авіаційні засоби ураження, засоби ураження протиповітряної оборони, тактичні ракети, вибухові речовини, які за своїм технічним станом не придатні для використання, а також надлишкові боєприпаси;

валова вартість девелопмента - грошова сума, що включає прямі та супутні (непрямі) витрати, достатні для створення (відновлення) знищеного або пошкодженого об'єкта нерухомого майна, у розрахунку на 1 кв. метр загальної площі будівлі або споруди;

вартість відтворення - актуальні на дату оцінки витрати, необхідні для створення точної копії пошкодженого майна з використанням матеріалів та технологій, за якими таке майно було створено;

вартість заміщення - актуальні на дату оцінки витрати на заміщення майна його сучасним еквівалентом;

висновок експерта - складений відповідно до вимог законодавства документ, що містить докладний опис проведених судовим експертом досліджень та зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на питання, поставлені перед судовим експертом, який провадить свою діяльність відповідно до Закону України «Про судову експертизу»;

вихідні дані - документи, в яких містяться характеристики майна, що підлягає оцінці, у тому числі ті, що містяться в державних реєстрах або реєстрах органів місцевого самоврядування, та документи, які складені відповідними комісіями під час огляду об'єкта збитків, які ґрунтуються на судженнях (свідченнях) членів комісій;

військова інфраструктура - система об'єктів оборонного і спеціального призначення, а також інше нерухоме майно;

військове майно - державне майно, закріплене за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України, Міноборони, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Державної спеціальної служби транспорту, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями. До військового майна згідно із Законом України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» належать закріплені за військовими частинами будинки, споруди, передавальні пристрої, всі види озброєння, бойова та інша техніка, боєприпаси, пально-мастильні матеріали, продовольство, технічне, аеродромне, шкіперське, речове, культурно-просвітницьке, медичне, ветеринарне, побутове, хімічне, інженерне майно, майно зв'язку тощо, що перебуває в державній власності;

військове майно, яке підлягає утилізації,- списане та непридатне для використання за призначенням військового майна, відновлення якого технічно неможливе або економічно недоцільне;

військові втрати - людські та матеріальні військові втрати і витрати, пов'язані з бойовими діями;

втрати матеріальні військові - військові втрати, завдані знищенням або пошкодженням військового майна;

дійсний вік - визначений на дату оцінки період існування майна за умови належного рівня його утримання та експлуатації, своєчасного виконання робіт з технічного обслуговування та поточного ремонту (заміни) окремих елементів об'єкта;

залишкова вартість заміщення - результат оціночної процедури, за якою вартість нерухомого майна визначається як сума ринкової вартості землі та вартості заміщення (відтворення) земельних поліпшень, зменшена на обсяг їх сукупного знецінення;

збитки - вартість втраченого, пошкодженого та (або) знищеного майна, що зазнало руйнівного впливу внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, ракетно-бомбових ударів у ході збройної агресії Російської Федерації, а також розмір витрат, необхідний для відновлення порушеного права (реальні збитки); та/або розмір доходу, який постраждалий міг би одержати за умови відсутності збройної агресії Російської Федерації (упущена вигода);

звіт про оцінку збитків - документ, у якому викладаються результати незалежної оцінки збитків, проведеної суб'єктом оціночної діяльності - суб'єктом господарювання (оцінювачем) відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»;

інформаційні джерела - дані, які додатково надаються або збираються з метою застосування оціночних процедур;

категорія пошкоджень - інтегральна характеристика експлуатаційної придатності пошкодженого об'єкта, що в цілому характеризує можливі заходи з подальшої експлуатації або припинення експлуатації об'єкта та визначається за результатами проведеного обстеження (огляду), у тому числі аналізу наявних аварійних та інших дефектів і пошкоджень об'єкта в цілому та його елементів (будівельних конструкцій, інженерних систем);

Міжнародні стандарти оцінки - Міжнародні стандарти оцінки (International Valuation Standards), розроблені та прийняті Радою з Міжнародних стандартів оцінки (The International Valuation Standards Council), якими визначені загальні засади оціночної діяльності та методичні засади оцінки окремих видів майна;

нерухоме майно - земельні ділянки, будинки, споруди, інші стаціонарні об'єкти майна, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких неможливе без його знецінення або/та без зміни його призначення;

нетехнічне обстеження - збір, аналіз та оцінювання інформації відносно місцевості для визначення її як підозрюваного небезпечного району чи підтвердженої небезпечної території та процесів з виключення, зменшення чи очищення районів для їх подальшого ефективного використання, без використання технічних засобів;

об'єкт зруйнований (категорія пошкоджень III) - об'єкт, непридатний для використання за цільовим призначенням, повністю втратив свою економічну цінність, наявні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій, ступінь та характер яких свідчить про небезпеку аварійного обвалення об'єкта;

об'єкт має значні пошкодження (категорія пошкоджень II) - наявні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій, ступінь та характер яких свідчить про необхідність виконання робіт щодо часткового демонтажу частин об'єкта або його окремих конструкцій, підсилення об'єкта або його окремих несучих та огорожувальних конструкцій;

об'єкт має незначні пошкодження (категорія пошкоджень I) - об'єкт має пошкодження, які явно не можуть призвести до різкого зниження несучої здатності або обвалення окремих конструкцій,

втрати стійкості об'єкта, а також вплинути на роботу устаткування, або створювати загрозу життю та здоров'ю людей;

оцінка - процес визначення вартості на дату оцінки за відповідною процедурою;

оцінка потреб у відновленні майна - визначення обсягу витрат, необхідного для відновлення пошкодженого або знищеного майна та майнових прав;

оцінка реальних збитків - визначення вартості пошкодженого або знищеного індивідуально визначеного майна (майна, визначеного родовими ознаками), а також вимушені витрати, понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок пошкодження або знищення зазначеного майна;

оцінка упущеної вигоди - визначення розміру неотриманого доходу, на який постраждалий мав право розраховувати за умови відсутності збройної агресії Російської Федерації протягом певного часу;

оціночна вартість - вартість, яка визначається за встановленими алгоритмом та складом вихідних даних;

оціночні процедури - дії (етапи) алгоритму реалізації методу оцінки, що конкретизує один або декілька методичних підходів до оцінки, виконання яких у певній послідовності дає можливість провести оцінку;

постраждалі - військовослужбовці Збройних Сил України та члени їх сімей, військові частини, заклади, установи та організації Збройних Сил України, Міноборони, Головного управління розвідки Міноборони, Державної спеціальної служби транспорту, інші утворені відповідно до законів України військові формування, яким завдано збитків внаслідок збройної агресії Російської Федерації;

ринкова вартість - очікувана грошова сума, за яку актив або зобов'язання варто обмінювати на дату оцінки між готовими до транзакції та не пов'язаними між собою покупцем і продавцем після належного маркетингу та за умови, що кожна сторона діяла обізнано, розсудливо і без примусу;

розмінування - дії щодо видалення та/чи знешкодження (знищення) мін / вибухонебезпечних залишків війни із визначеного району та на визначену глибину;

сучасне еквівалентне майно - майно, що має подібне до об'єкта оцінки призначення та еквівалентну корисність, але відрізняється від об'єкта оцінки сучасним проєктним рішенням та використанням сучасних економічних матеріалів і технологій виготовлення (створення, будівництва);

фізичне життя - строк, протягом якого майно можна використовувати за призначенням, перш ніж

воно буде повністю зношене або коли його ремонт буде економічно недоцільним, за умови регулярного технічного обслуговування, але без урахування будь-якого відновлення чи модернізації;

технічне обстеження - збір, аналіз даних з використанням технічних засобів про присутність, тип, розподіл та оточення місць забруднення мінами / вибухонебезпечними залишками війни, для кращого визначення наявності або відсутності забруднення мінами / вибухонебезпечними залишками війни і для підтримки визначення пріоритетності розблокування земель та процесів прийняття рішень.

Інші терміни, що використовуються в цій Методиці, вживаються у значенні, наведеному в національних стандартах оцінки, інших нормативно-правових актах з оцінки майна, що відповідно до статті 9 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» здійснюють методичне регулювання оцінки майна.

4. Військові втрати оцінюються в цій Методиці за частковими методиками. Основними показниками, які характеризують військові втрати, є:

- 1) людські втрати (загибель, смерть військовослужбовців Збройних Сил України, інших складових сил оборони) під час участі в антитерористичній операції, заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації;
- 2) витрати на виплату одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців під час участі в антитерористичній операції, заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації;
- 3) матеріальні військові втрати та витрати, пов'язані з бойовими діями;
- 4) витрати на утилізацію пошкодженої техніки і боєприпасів;
- 5) витрати, пов'язані з розмінуванням районів воєнних (бойових) дій;
- 6) кошти, стягнуті з Міноборони та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони на підставі рішень судів України, за втрати, завдані протиправними діями Російської Федерації у вигляді терористичних актів, диверсій.

5. Ця Методика застосовується для визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації:

у системі Міноборони, у тому числі Збройних Силах України, Головному управлінні розвідки Міноборони, Державній спеціальній службі транспорту;

в інших, утворених відповідно до законів України, військових формуваннях, правоохоронних та розвідувальних органах, органах спеціального призначення з правоохоронними функціями, силах цивільного захисту, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення оборони держави.

6. Об'єктом збитку є майно та майнові права та інші активи, що належать постраждалим та зазнали руйнівного впливу. Об'єктом збитку є пошкоджене та знищене майно, зокрема інформація про яке внесена до державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації (далі - Реєстр пошкодженого та знищеного майна).

7. Обсяг збитків має бути відображеним у метричних та вартісних одиницях.

8. Метою оцінки збитків є:

визначення розміру реальних збитків;

визначення упущеної вигоди;

визначення витрат, необхідних для відновлення майна та майнових прав, що зазнали руйнівного впливу.

9. Об'єкт та мета оцінки зазначаються в акті оцінки збитків, звіті про оцінку збитків або висновку експерта чи експертному дослідженні.

II. Організаційні засади оцінки збитків

1. Оцінка збитків здійснюється шляхом проведення аналітичної оцінки збитків, стандартизованої, незалежної оцінки збитків або є результатом проведення судової експертизи.

Аналітична оцінка шкоди та збитків проводиться Міноборони самостійно або із залученням фахівців, підприємств, установ, організацій будь-якої форми власності.

Стандартизована оцінка збитків проводиться Міноборони із використанням стандартного набору вихідних даних та дотриманням вимог стандартної методології, що визначені Загальними засадами оцінки збитків, завданих майну та майновим правам в наслідок збройної агресії Російської Федерації (додаток до Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 року № 326 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2022 року № 951) (далі - Порядок)), та відповідними методиками оцінки шкоди та збитків, передбаченими пунктом 5 Порядку.

У разі необхідності проводиться незалежна оцінка збитків суб'єктами оціночної діяльності -

суб'єктами господарювання, визнаними такими Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» із дотриманням національних стандартів оцінки майна та Міжнародних стандартів оцінки майна.

Проведення судової експертизи, що пов'язана з оцінкою збитків, та діяльність судових експертів, що пов'язана з оцінкою майна, здійснюються на умовах і в порядку, передбачених Законом України «Про судову експертизу». При цьому в дослідницькій частині висновку судового експерта відображаються усі процедури, пов'язані з оцінкою збитків. Організаційні засади проведення судовими експертами експертних досліджень визначаються законодавством з питань судово-експертної діяльності.

2. Стандартизована оцінка збитків проводиться на підставі рішення Міноборони. У зазначеному рішенні встановлюється дата проведення оцінки збитків.

3. За результатами аналітичної оцінки складається аналітичний звіт в електронній та паперовій (за потреби) формі, який підписується спеціалістами, що безпосередньо проводили таку оцінку за формою, наведеною в додатку 1 до цієї Методики.

За результатами стандартизованої оцінки збитків Міноборони складається акт оцінки збитків в електронній та у паперовій (за потреби) формі, якщо складення акта оцінки збитків у паперовій формі визначено рішенням Міноборони за формою, наведеною в додатку 2 до цієї Методики.

Акт оцінки збитків в електронній формі підписується всіма оцінювачами або спеціалістами, які безпосередньо проводили оцінку збитків, та затверджується Міноборони чи уповноваженою ним особою.

4. У разі проведення незалежної оцінки збитків, така оцінка проводиться на підставі договору між суб'єктом оціночної діяльності та Міноборони, в якому встановлюється дата оцінки.

Замовниками незалежної оцінки збитків є постраждалі та їх уповноважені особи, спадкоємці та особи, що претендують на успадкування майна, а також Міноборони, а також комісії, що утворені з метою визначення розміру компенсації постраждалим.

За результатами незалежної оцінки збитків складається звіт про оцінку збитків (додаток 3) в електронній та у паперовій (за потреби) формі, якщо складення звіту про оцінку збитків у паперовій формі визначено договором про проведення оцінки майна.

Звіт про оцінку збитків в електронній формі підписується всіма оцінювачами, які безпосередньо проводили оцінку збитків, а також керівником суб'єкта оціночної діяльності або уповноваженою ним особою.

Електронна форма звітів або актів підписується шляхом накладення електронного підпису з

урахуванням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг.

5. Звіти про оцінку збитків складаються суб'єктом оціночної діяльності із дотриманням вимог нормативно-правових актів з оцінки майна у стислій або повній формі.

Форма звіту про оцінку збитків визначається в договорі про проведення оцінки майна.

Для цілей подання позовів до міжнародних судових інстанцій складається повна форма звіту про оцінку збитків, який має відповідати Міжнародним стандартам оцінки або загальноновизнаним у світі стандартам, якщо їх застосування вимагається відповідною міжнародною судовою інстанцією.

Звіти про оцінку збитків, що складаються у стислій формі, містять, зокрема:

опис об'єкта оцінки;

стислий опис характеру та ступінь пошкоджень, яких зазнало майно, з посиланням на наявні підтвердні матеріали;

інформацію про мету оцінки;

інформацію про вид вартості;

дату оцінки;

інформацію про використані вхідні дані та джерело їх отримання;

результати аналізу достовірності та достатності наявної вхідної інформації для виконання оцінки;

припущення та спеціальні припущення, на які спирався оцінювач під час проведення оцінки;

інформацію про оціночні процедури, що були застосовані під час оцінки;

висновок про вартість;

дату складення звіту про оцінку збитків.

6. Умовою завдання на проведення оцінки збитків або складовою рішення Міноборони є дата оцінки.

Датою оцінки є дата, на яку проводиться оцінка збитків. Дата оцінки встановлюється з урахуванням положень частини третьої статті 225 Господарського кодексу України та є будь-якою датою, що передре або збігається з датою подання позову до суду (датою звернення до відповідного органу про компенсацію), але не раніше 23 лютого 2022 року.

Звіт про оцінку збитків або акт оцінки збитків є дійсним до дати відшкодування збитків (включно).

7. Умовою завдання на проведення оцінки збитків є вид вартості, що підлягає визначенню та

відповідає меті оцінки.

Під час проведення стандартизованої оцінки визначається оціночна вартість.

Під час проведення незалежної оцінки релевантними видами вартості можуть бути ринкова вартість, вартість заміщення, вартість відтворення, валова вартість девелопменту.

8. Виконавці оцінки збитків мають право доступу до об'єкта оцінки, документації та іншої інформації, яка є необхідною або має суттєве значення для проведення оцінки, отримують пояснення та додаткові відомості, необхідні для проведення оцінки, від замовника оцінки та інших осіб і здійснюють огляд об'єкта оцінки, зокрема з використанням технічних засобів та інформаційних джерел (геопросторові дані, цифрові картографічні матеріали, дані дистанційного зондування Землі та їх похідних продуктів, фотоматеріали, відеоматеріали тощо).

Особистий огляд об'єкта оцінки проводиться оцінювачем Міноборони, або оцінювачем суб'єкта оціночної діяльності, який проводить незалежну оцінку збитків, або судовим експертом, який проводить експертизу, за умови наявності доступу до такого об'єкта (на дату оцінки здійснено розмінування, доступ до майна наявний, безпечний тощо), а також у разі коли документів про об'єкт оцінки, що надаються замовником оцінки, та інформаційних джерел, необхідних для проведення незалежної оцінки збитків, недостатньо.

9. Оцінка збитків проводиться за наявності вихідних даних, необхідних для проведення оцінки, та наявності інформаційних джерел.

Під час обрання виду оцінки, що проводиться для досягнення цілей оцінки шкоди та збитків, враховується наявність фізичного доступу до об'єкта оцінки, вихідних даних та інформаційних джерел, а також час, необхідний для проведення відповідної оцінки. Наявність можливостей проведення одного виду оцінки не виключає можливість проведення іншого виду оцінки після появи необхідного доступу до об'єкта оцінки чи усунення перешкод до такого доступу. Жоден з видів оцінки не є виключним для досягнення цілей оцінки шкоди та збитків, крім випадків, коли проведення конкретного виду оцінки визначено законодавством.

У разі відсутності вихідних даних, необхідних для проведення стандартизованої оцінки збитків, Міноборони звертається до державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, постраждалих про надання відсутніх вихідних даних та інформації, необхідних для проведення стандартизованої оцінки збитків.

Стандартизована оцінка збитків не проводиться в разі неможливості отримання достатнього обсягу вихідних даних, необхідних для проведення такої оцінки.

У разі неможливості проведення стандартизованої оцінки збитків та незалежної оцінки збитків

можуть використовуватися результати аналітичної оцінки збитків.

10. Вихідними даними, що застосовуються під час оцінки збитків, є:

правова, технічна та інша документація на майно, що зазнало руйнівного впливу, яка дає змогу його ідентифікації, зокрема документи, які складені відповідними комісіями під час огляду об'єкта збитків і ґрунтуються на судженнях (свідченнях) членів комісії. Форма Акта огляду об'єкта нерухомого військового майна наведена в додатку 4 до цієї Методики;

звіт (акт) про обстеження пошкоджених та/або знищених об'єктів після завдання шкоди з рекомендаціями щодо подальшої експлуатації, складений відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 року № 257 «Про затвердження Порядку проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва»;

інші документи, які містять характеристики об'єкта оцінки.

Для аналітичної оцінки можуть застосовуватися інші вихідні дані.

11. Інформаційними джерелами, що застосовуються під час оцінки збитків, є:

результати стандартизованої або незалежної оцінки шкоди та збитків, які містяться у Реєстрі пошкодженого та знищеного майна;

результати огляду об'єкта оцінки, що здійснений, зокрема, з використанням технічних засобів та інформаційних джерел (фотоматеріали, відеоматеріали, геопросторові дані, цифрові картографічні матеріали, дані дистанційного зондування Землі та їх похідні продукти, аналітика соціальних мереж, існуюча публічна інформація тощо);

ринкові дані, які застосовуються під час проведення оцінки збитків: інформація про угоди купівлі-продажу подібного до об'єкта оцінки майна, ринкові ціни на подібне майно тощо;

інші інформаційні джерела, які можуть бути застосовані під час оцінки збитків, визначені методиками оцінки шкоди та збитків.

12. Рецензування актів про оцінку збитків здійснюється у випадках, визначених законом, а також на запит особи, яка має заінтересованість у неупередженому критичному розгляді акта оцінки, за наявності конфліктів, спорів. Таке рецензування забезпечується Фондом державного майна України або його регіональними відділеннями.

Рецензування звітів про оцінку збитків є обов'язковим у разі, коли об'єктом оцінки є майно, яке належить до державної або комунальної форми власності. У такому випадку рецензування забезпечується Фондом державного майна України, його регіональними відділеннями та проводиться рецензентами, що працюють у Фонді державного майна України та його

регіональних відділеннях, або експертними радами саморегулювальних організацій оцінювачів. В інших випадках рецензування звіту про оцінку збитків здійснюється експертними радами саморегулювальних організацій оцінювачів на запит особи, яка має заінтересованість у неупередженому критичному розгляді оцінки, за наявності конфліктів, спорів тощо.

У разі виникнення спорів, пов'язаних із результатами оцінки збитків, а саме визначеного розміру збитків, професійної оціночної діяльності оцінювача суб'єкта оціночної діяльності, який проводив незалежну оцінку збитків, зокрема спорів, які розглядаються в суді, неякісна (недостовірна) оцінка збитків встановлюється виключно за результатами рецензування звіту про оцінку збитків (акта оцінки збитків).

Якщо за результатами проведення рецензування звіту про оцінку збитків (акта оцінки збитків) встановлено, що оцінка є неякісною (недостовірною), оцінка майна проводиться повторно на нову дату оцінки.

III. Методичні засади визначення розміру збитків, спричинених збройною агресією Російської Федерації

1. Особливості застосування оціночних процедур

1. Послідовність визначення розміру збитків передбачає:

підготовчий етап;

проведення оціночних процедур або експертних досліджень;

складення акта оцінки збитків, звіту про оцінку збитків або висновку експерта.

2. На підготовчому етапі здійснюється:

ознайомлення з об'єктом оцінки шляхом опрацювання вихідних даних;

аналіз повноти вихідних даних;

аналіз інформаційних джерел;

аналіз рівня надійності ринкових даних - для випадків проведення незалежної оцінки збитків або експертизи;

укладення договору про проведення оцінки збитків - для випадків проведення незалежної оцінки збитків.

3. На підготовчому етапі у разі проведення незалежної оцінки збитків суб'єкт оціночної діяльності або судовий експерт може надавати рекомендації щодо дати оцінки та виду вартості, що буде визначатися.

4. На підготовчому етапі у разі проведення незалежної оцінки або судової експертизи суб'єкт оціночної діяльності або судовий експерт аналізує рівень надійності ринкових даних у кожному конкретному випадку проведення оцінки збитків та відображає відповідну категорію надійності ринкових даних у звіті про оцінку збитків або судовій експертизі.

5. З цією метою ринкові дані поділяються на такі категорії:

1) категорія «А» - прямі зіставлення. Ця категорія відноситься до всіх типів відповідних доказів відповідних угод, до яких належать:

сучасні, завершені угоди щодо майже ідентичних об'єктів, за якими доступна повна та точна інформація;

сучасні, завершені угоди щодо інших аналогічних об'єктів, за якими доступна повна та точна інформація;

сучасні, завершені угоди щодо аналогічного майна, за якими можуть бути недоступні повні дані, але за якими можна отримати достатньо надійні дані, щоб використовувати їх як доказ;

угоди щодо аналогічного майна, де пропозиції могли бути зроблені, але договір не було укладено;

ціни пропозиції;

2) категорія «В» - загальні ринкові дані. Ця категорія відноситься до даних, які можуть бути опосередкованим джерелом інформації про вартість, зокрема:

інформація з опублікованих джерел чи комерційних баз даних; її відносна важливість буде залежати від актуальності, авторитету та можливості перевірки;

інші непрямі докази (наприклад, індекси, історичні свідчення тощо);

дані про попит (пропозицію) на оренду, вакантність, інвестиції тощо;

3) категорія «С» - інші джерела. Існує також широкий спектр даних, які можуть дати загальне уявлення про вартість, зокрема свідчення про транзакції з нерухомістю інших типів та місць розташування, а також інші вихідні дані (наприклад, відсоткові ставки, рух на фондовому ринку та прибутковість, які можуть бути індикатором прибутковості нерухомості).

6. Визначення розміру реальних збитків внаслідок пошкодження та (або) знищення майна полягає у визначенні актуальних на дату оцінки витрат, необхідних для ремонту та (або) заміни непридатних для подальшого використання елементів такого майна, до стану, який цей об'єкт мав на момент заподіяння руйнування, з урахуванням його дійсного віку, технічного стану та строку фізичного життя, що залишився.

7. Розмір реальних збитків внаслідок пошкодження або знищення майна визначається як різниця між значеннями ринкової вартості та (або) вартості заміщення (з урахуванням знецінення) такого об'єкта до та після заподіяння йому шкоди.

Під час визначення розміру реальних збитків, завданих майну, припускається, що знецінення майна має пряmolінійний характер і обчислюється як відношення дійсного віку об'єкта до строку його фізичного життя за умови належного рівня утримання та експлуатації.

8. Під час визначення розміру реальних збитків не враховується економічна (зовнішня) застарілість майна.

9. Вартість пошкодженого або знищеного майна після завдання збитків обчислюють з урахуванням ступеня придатності елементів такого майна для подальшого використання.

10. Для визначення потреб у відновленні проводиться визначення ринкової вартості та (або) вартості заміщення такого майна сучасним еквівалентом, а щодо нерухомого майна - визначення валової вартості девелопменту.

11. Під час оцінки потреб у відновленні частково пошкодженого майна враховується ступінь придатності елементів майна для подальшого використання.

12. Загальний обсяг витрат, необхідний для відновлення частково пошкодженого майна, збільшують у разі потреби на додаткові витрати, пов'язані з виконанням робіт з демонтажу та утилізації пошкоджених елементів, з транспортуванням, монтажем та прийняттям в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта.

13. Оцінка потреб у відновленні майна ґрунтується на припущеннях, що використовували б учасники ринку, у тому числі враховуючи ризик, пов'язаний з відновленням. Урахування притаманного відновленню ризику здійснюється шляхом включення до грошових потоків додаткових витрат або шляхом коригування процентної ставки. Під час визначення потреб у відновленні необхідно уникати подвійного врахування ризиків, коли непередбачені обставини вже були відображені в розмірах грошових потоків або у значенні процентної ставки.

14. Оцінка потреб у відновленні знищеного майна передбачає визначення ринкової вартості чи вартості заміщення такого майна сучасним еквівалентом.

15. Під час проведення незалежної оцінки та експертизи рухомого майна і колісних транспортних засобів потреби у відновленні включають витрати на створення (придбання) сучасного еквівалентного майна, а також (за потреби) витрати на транспортування, монтаж, пусконаладжувальні роботи, оплату послуг консультантів, проектування, закупівлі та витрати на управління проектом, а також некомпенсовані податки та збори.

2. Визначення людських втрат (загибель, смерть військовослужбовців Збройних Сил України, інших складових сил оборони) під час участі в антитерористичній операції, заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації

1. Людські втрати класифікуються за такими критеріями:

загинули під час виконання бойових завдань;

загинули від застосування противником зброї масового ураження й інших видів зброї;

померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва під час бойової обстановки, перебування в полоні (у заручниках) або інтернування незалежно від місця смерті;

загинули внаслідок подій і нещасних випадків, пов'язаних із виконанням завдань командування, під час виконання бойових завдань (аварії літаків, автомашин та іншої бойової техніки, аварії (катастрофи) на залізниці, вибухи мін, виконання рятувальних робіт).

2. Людські втрати розраховуються за такою формулою:

$$В = Б + З + П + І,$$

де:	Б	-	кількість загиблих під час виконання бойових завдань;
	З	-	кількість загиблих від застосування противником зброї масового ураження й інших видів зброї;
	П	-	кількість померлих внаслідок поранення, контузії, каліцтва під час бойової обстановки, перебування в полоні (у заручниках) або інтернування незалежно від місця смерті;
	І	-	кількість загиблих внаслідок інших подій і нещасних випадків, пов'язаних із виконанням завдань командування, під час виконання бойових завдань (аварії літаків, автомашин та іншої бойової техніки, аварії (катастрофи) на залізниці, вибухи мін, виконання рятувальних робіт тощо).

3. Відомості про безповоротні втрати особового складу обліковуються у відомостях про безповоротні втрати Збройних Сил України за формою, наведеною в додатку 5 до цієї Методики.

4. Блок-схема визначення людських втрат під час участі в антитерористичній операції, заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації наведена в додатку 6 до цієї Методики.

3. Визначення витрат на виплату одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців під час участі в антитерористичній операції, заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації

1. Обсяг витрат В_з, пов'язаних з виплатою одноразової грошової допомоги у зв'язку із загибеллю (смертю) військовослужбовців, смерть яких настала під час участі в заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, має визначатися відповідно до даних обліку безповоротних витрат, який ведеться Кадровим центром Збройних Сил України, та норми виплати одноразової грошової допомоги, передбаченої Кабінетом Міністрів України.

Обсяг витрат В_з обчислюється за формулою:

$$Вз = \Sigma Кз \cdot Нв,$$

де:	Кз	-	кількість загиблих відповідно до даних обліку безповоротних витрат, які належать до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану»;
	Нв	-	норма виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) відповідно до статті 16-2 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», Порядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2013 року № 975.

2. Обсяг витрат, пов'язаних з виплатою одноразової грошової допомоги у зв'язку із загибеллю (смертю) військовослужбовців у випадках, не передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану», у тому числі під час участі в антитерористичній операції та операції Об'єднаних сил (Віншз), має

визначатися відповідно до облікових даних інших безповоротних втрат та розміру одноразової грошової допомоги, передбаченої статтею 16-2 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» і обчислюється за формулою:

$$\text{Віншз} = \Sigma \text{Кіншз} \cdot \text{Нв},$$

де:	Кіншз	-	кількість інших загиблих (померлих) відповідно до даних обліку безповоротних втрат, які не належать до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану»;
	Нв	-	норма виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) відповідно до статті 16-2 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», Порядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2013 року № 975.

3. Обсяг витрат, пов'язаних з виплатою одноразової грошової допомоги у разі настання інвалідності або часткової втрати працездатності без установаження інвалідності має визначатися відповідно до облікових даних Департаменту соціального забезпечення Міністерства оборони України щодо фактичних видатків, здійснених Міноборони на зазначені цілі за відповідний період.

4. Блок-схема визначення витрат на виплату одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без установаження інвалідності військовослужбовців наведена в додатку 7 до цієї Методики.

4. Визначення матеріальних військових втрат та витрат, пов'язаних з бойовими діями

1. Визначення матеріальних військових втрат, пов'язаних з бойовими діями, здійснюється з урахуванням визначеної залишкової вартості військового майна, розрахунки якої проводяться відповідно до Методики визначення залишкової вартості майна Збройних Сил України та інших військових формувань, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1998

року № 759 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1158), а також з урахуванням оцінки витрат, необхідних для ремонту та (або) заміни непридатних для подальшого використання елементів такого майна, до стану, який цей об'єкт мав на дату заподіяння руйнування.

Для проведення роботи з визначення матеріальних військових втрат, пов'язаних із бойовими діями, утворюються комісії, до яких подаються документи, що містять інформацію про військове майно, яке розглядається як матеріальні військові втрати, пов'язані з бойовими діями (вихідні дані з кількісними та якісними показниками).

Оцінка реальних збитків внаслідок пошкодження військового майна полягає в визначенні актуальних на дату оцінки витрат, необхідних для ремонту та (або) заміни непридатних для подальшого використання елементів такого майна, до стану, який цей об'єкт мав на момент заподіяння руйнування, зважаючи на його строк експлуатації (рік виготовлення), технічний стан.

Оцінка реальних збитків внаслідок втрати військового майна полягає у визначенні витрат, необхідних для заміщення втраченого майна його сучасним аналогом та (або) розрахунку витрат на відтворення втраченого військового майна.

Залишкова вартість військового майна зазначається у Відомості щодо визначення залишкової вартості військового майна за формою, наведеною у додатку 1 до Методики визначення залишкової вартості майна Збройних Сил України та інших військових формувань, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1998 року № 759 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1158).

2. Проведення обстеження об'єкта, що має значні пошкодження, з метою подальшого визначення розміру збитків (шкоди) забезпечується Міноборони або органом військового управління складових сил оборони відповідно до Порядку проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 року № 257, та Методики проведення обстеження та оформлення його результатів, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 06 серпня 2022 року № 144, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 09 серпня 2022 року за № 898/38234.

3. Відповідно до специфіки ціноутворення військове майно відноситься до однієї з чотирьох груп:

I група - військове майно, придбане за фіксованими державними цінами;

II група - військове майно, придбане за договірними цінами на внутрішньому ринку;

III група - імпортоване військове майно;

IV група - речове, продовольче, культурно-просвітницьке, медичне, ветеринарне, побутове,

інженерне, хімічне майно, що закріплене за військовими формуваннями, військове майно, щодо якого відсутні облікові дані в органах управління військовими формуваннями, відомості стосовно ціни згідно з преїскурантами або ціни підприємств-виробників неможливо установити.

4. Втрати військового майна (Мвтр), пов'язані з бойовими діями, визначаються для військового майна відповідної служби забезпечення (класу постачання) з урахуванням залишкової вартості цього військового майна та розраховується за формулою:

$$M_{втр} = \Sigma V_{зал},$$

де:	V_{зал}	-	залишкова вартість одиниці військового майна відповідної служби забезпечення (класу постачання);
-----	------------------------	---	---

у разі проведення оцінки військового майна, яке підлягає ремонту для його відновлення, матеріальні втрати, пов'язані з бойовими діями, становитимуть суму витрат на проведення ремонтних робіт за такою формулою:

$$M_{втр} = \Sigma V_{втр\ рем},$$

де:	V_{втр рем}	-	витрати для проведення ремонтних робіт (вартість проведення робіт в обсязі всіх видів ремонту та відновлення).
-----	----------------------------	---	---

5. Витрати військового майна (M_{втр}), які пов'язані з бойовими діями, визначаються для військового майна відповідної служби забезпечення з урахуванням вартості цього військового майна та розраховується за формулою:

$$M_{втр} = \sum_{i=0}^n N_i \times C_{ВМі}.$$

де:	N_i	-	кількість втрачених одиниць військового майна і-го типу;
	C_{ВМі}	-	вартість одиниці військового майна і-го типу за договором (контрактом) на поставку на дату придбання або вартість одиниці однотипного військового майна відповідної служби забезпечення за договором (контрактом) на поставку на дату придбання;
	n	-	кількість типів військового майна, що перебуває на обліку.

6. Визначення витрат, необхідних для заміщення військового майна, яке втрачено (знищено) під час бойових дій, його сучасним еквівалентом проводиться з урахуванням ринкової ціни подібного майна, яке може бути йому рівноцінною заміною, а також з урахуванням коефіцієнта індексації на

дату оцінки або виходячи з існуючих на дату оцінки цін на таке майно.

Розрахунок витрат (Пвитрз), необхідних для заміщення військового майна, проводиться за формулою:

$$\text{Пвитрз} = \Sigma \text{Цвмр} \times n \times \text{Кі},$$

де:	Цвмр	-	ринкова ціна подібного військового майна, що може бути рівноцінною заміною знищеного під час бойових дій військового майна (відповідної служби забезпечення);
	n	-	кількість одиниць однотипного військового майна, яке підлягає заміні внаслідок втрати під час бойових дій;
	Кі	-	- коефіцієнт індексації.

7. За відсутності на ринку майна, яке може бути рівноцінною заміною знищеного внаслідок бойових дій військового майна, проводяться розрахунки витрат на відтворення військового майна, які передбачають витрати для створення точної копії втраченого (знищеного) військового майна з використанням матеріалів та технологій, за якими таке майно було створено (виключаючи й набуття майнових прав).

У такому разі розрахунки проводяться за формулою:

$$\text{Пвитрв} = \Sigma \text{Цвідт} \times n,$$

де:	Цвідт	-	ціна робіт для створення точної копії втраченого (знищеного) військового майна з використанням матеріалів та технологій, за якими втрачене майно було створено;
	n	-	кількість одиниць однотипного військового майна, яке підлягає відтворенню внаслідок втрати під час бойових дій.

8. Визначення матеріальних військових втрат, завданих Україні, внаслідок збройної агресії Російської Федерації, складаються з:

вартості пошкодженого або знищеного військового майна та втрат, які Україна зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням військового майна, у тому числі витрат на його відновлення, проведення обстеження і оцінки завданої шкоди та збитків; доходів, які могли бути реально одержані за звичайних обставин, якби військове майно не було б

знищене або пошкоджене (упущена вигода).

Збитки внаслідок матеріальних військових втрат (З) розраховуються за формулою:

$$З = (Вм \text{ або } Вв) + Ву + Во + У,$$

де:	Вм	-	вартість знищеного військового майна;
	Вв	-	витрати на відновлення майна;
	Ву	-	витрати, понесені на демонтаж та утилізацію зруйнованих конструкцій;
	Во	-	витрати на проведення обстеження і оцінки завданої шкоди та збитків;
	У	-	упущена вигода.

Якщо пошкоджене майно підлягає фізичному відновленню і при цьому вартість його відновлювання (ремонт) складає суму, що не перевищує його ринкової вартості до пошкодження, розмір реальних збитків дорівнює сумі вартості його відновлювального ремонту з урахуванням фізичного зносу його складових, які зазнали пошкодження.

Крім того, до збитків відносяться витрати, які особа зробила або має зробити для відновлення свого порушеного права (реальні збитки).

Блок-схема визначення матеріальних та військових втрат та витрат, пов'язаних з бойовими діями наведена в додатку 8 до цієї Методики.

Блок-схема процесів збору інформації про знищення (пошкодження) об'єктів нерухомого військового майна наведена в додатку 9 до цієї Методики.

5. Визначення витрат на утилізацію пошкодженої техніки і боєприпасів

1. Утилізація військового майна здійснюється відповідно до Порядку утилізації військового майна Збройних Сил, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2003 року № 705.

2. Утилізація ракет, боєприпасів та вибухових речовин здійснюється відповідно до вимог Порядку утилізації ракет, боєприпасів та вибухових речовин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 червня 2006 року № 812 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 2010 року № 469).

3. Вартість утилізації військової техніки та боєприпасів визначається за формулою:

$$\mathbf{Вутиліз = Всм + Впсл + Втранс + Восн. зп + Вдод зп + Встрах +}$$

+ Взг.витр + Всобів + Вадм.витр + Вприб + Вінші,

де:	Вутиліз	-	витрати на утилізацію військової техніки та боєприпасів;
	Всм	-	витрати на сировину та матеріали для проведення утилізації;
	Впосл	-	витрати за статтею «Послуги виробничого характеру від сторонніх підприємств» (у разі залучення сторонніх підприємств);
	Втранс	-	витрати за статтею «Транспортування, завантаження та охорони»;
	Восн. зп	-	витрати за статтею «Основна заробітна плата»;
	Вдод зп	-	витрати за статтею «Додаткова заробітна плата»;
	Встрах	-	витрати за статтею «Відрахування на соціальне страхування»;
	Взг. витр	-	витрати за статтею «Загальновиробничі витрати»;
	Всобів	-	витрати за статтею «Виробнича собівартість»;
	В адм.витр	-	витрати за статтею «Адміністративні витрати»;
	Вприб	-	витрати за статтею «Прибуток»;
	Вінші	-	інші витрати.

4. Блок-схема визначення витрат на утилізацію пошкодженої техніки і боєприпасів наведена в додатку 10 до цієї Методики.

6. Визначення витрат, пов'язаних з розмінуванням у зонах бойових дій

1. Загальні витрати на розмінування (В) розраховуються за формулою:

$$V = V_{\text{нто}} + V_{\text{то}} + V_{\text{розмін}},$$

де:	Внто	-	загальні витрати на нетехнічне обстеження,
	Вто	-	загальні витрати на технічне обстеження,
	Врозмін	-	витрати на розмінування/очищення.

2. Розрахунок витрат на нетехнічне обстеження (Внто) проводиться за формулою:

$$\text{Вто} = \text{Впмм} + \text{Вхарч} + \text{Впрожив} + \text{Вамортиз},$$

де:	Впмм	-	витрати на пально-мастильні матеріали,
	Вхарч	-	витрати на харчування,
	Впрожив	-	витрати на проживання особового складу розрахунку,
	Вамортиз	-	витрати, пов'язані з амортизацією (зносом) техніки, обладнання та оснащення.

3. Розрахунок витрат на технічне обстеження (Вто) проводиться за формулою:

$$\text{Вто} = \text{Впмм} + \text{Вхарч} + \text{Впрожив} + \text{Вамортиз},$$

де:	Впмм	-	витрати на пально-мастильні матеріали,
	Вхарч	-	витрати на харчування,
	Впрожив	-	витрати на проживання особового складу розрахунку,
	Вамортиз	-	витрати, пов'язані з амортизацією (зносом) техніки, обладнання та оснащення.

4. Розрахунок витрат на розмінування/очищення (Врозмін) проводиться за формулою:

$$\text{Врозмін} = \text{Впмм} + \text{Взіп} + \text{Вхарч} + \text{Впрожив} + \text{Ввинагорода} + \text{Вамортиз},$$

де:	Впмм	-	загальні витрати на пально-мастильні матеріали, включаючи витрати на пробіг автомобіля для перевезення особового складу груп розмінування, витрати на автомобіль для перевезення вибухонебезпечними предметами, автомобіль для забезпечення механізації інженерних робіт, а також витрати пального на роботу робочого обладнання,
	Взіп	-	витрати на запасні частини та розхідні матеріали для ремонту техніки,
	Вхарч	-	витрати на харчування,
	Впрожив	-	витрати на проживання особового складу розрахунку,

	В	-	винагорода за розшук, підняття, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів,
	Вамортиз	-	витрати, пов'язані з амортизацією (зносом) техніки, обладнання та оснащення.

5. Приклад розрахунку витрат, пов'язаних з розмінуванням очищення районів ведення бойових дій (розмінування у зонах бойових дій), наведений у додатку 11 до цієї Методики.

6. Блок-схема визначення витрат, пов'язаних з розмінуванням у зонах бойових дій, наведена в додатку 12 до цієї Методики.

7. Розрахунок коштів, стягнутих з Міноборони та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони на підставі рішень судів України, за втрати, завдані протиправними діями Російської Федерації у вигляді терористичних актів, диверсій

1. Механізм оцінки витрат визначається відповідно до Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 серпня 2011 року № 845 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 року № 45).

До витрат, пов'язаних зі стягненням з Міноборони та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони коштів на підставі рішень судів України за втрати, завдані протиправними діями Російської Федерації у вигляді терористичних актів, диверсій, включаються суми безспірно списаних Державною казначейською службою України з рахунків Міноборони та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони коштів за виконавчими документами про стягнення матеріальної шкоди у справах за позовами громадян до України в особі Міноборони, інших суб'єктів сектору безпеки і оборони про відшкодування матеріальної шкоди, завданої протиправними діями Російської Федерації у вигляді терористичних актів, диверсій.

2. Розмір відповідних витрат визначається Департаментом фінансів Міністерства оборони України (відповідними структурними підрозділами інших суб'єктів сектору безпеки і оборони) на підставі виписок із рахунків Міноборони (інших суб'єктів сектору безпеки і оборони), наданих Державною казначейською службою України про здійснення списання коштів за виконавчими документами про стягнення матеріальної шкоди у справах за позовами громадян до України в особі Міноборони, інших суб'єктів сектору безпеки і оборони про відшкодування матеріальної шкоди, завданої протиправними діями Російської Федерації у вигляді терористичних актів, диверсій.

3. Блок-схема розрахунку коштів, стягнутих з Міноборони та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони на підставі рішень судів України, за втрати, завдані протиправними діями Російської Федерації у вигляді терористичних актів, диверсій, наведена в додатку 13 до цієї Методики.

Директор Департаменту воєнної політики та стратегічного планування Міністерства оборони України	О. Меліхов
--	-------------------

	Додаток 1 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 3 розділу II)
--	---

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

	Додаток 2 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 3 розділу II)
--	---

АКТ оцінки збитків

	Додаток 3 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 4 розділу II)
--	---

**ЗВІТ
про оцінку збитків**

	Додаток 4 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 10 розділу II)
--	--

**АКТ
огляду об'єкта нерухомого військового майна**

	Додаток 5 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 3 глави 2 розділу III)
--	--

**ВІДОМОСТІ
про безповоротні втрати особового складу Збройних Сил України
станом на «___» _____ 202__ року**

1. Бойові безповоротні втрати			
Причини загибелі (смерті)	Офіцерський склад	Рядовий, сержантський і старшинський склад	Разом
Загинули під час виконання бойових завдань			
Загинули від зброї масового ураження та інших видів			

зброї			
Померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва під час бойової обстановки, перебування в полоні (заручниках) або інтернування незалежно від місця смерті			
Загинули внаслідок подій і нещасних випадків, пов'язаних із виконанням завдань командування в ході виконання бойових завдань (аварій літаків, автомашин та іншої бойової техніки, катастроф на залізниці, вибухів мін, виконання рятувальних робіт)			
Усього бойових безповоротних втрат			

2. Небойові безповоротні втрати

Причини загибелі (смерті)	Офіцерський склад	Рядовий, сержантський і старшинський склад	Разом
Померли від захворювання та з інших причин, не пов'язаних з участю в бойових діях			
Покінчили життя самогубством			
Загинули (померли) від необережного поводження зі зброєю, через порушення заходів безпеки, внаслідок позастатутних взаємовідносин, в аваріях, катастрофах та інших випадках, не пов'язаних із виконанням завдань командування та бойових завдань			
Усього небойових безповоротних втрат			
Загалом безповоротних втрат			

_____	_____	_____
(посада)	(підпис)	(власне ім'я, прізвище)

	<p>Додаток 6 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 4 глави 2 розділу III)</p>
--	---

БЛОК-СХЕМА

визначення людських втрат під час участі в антитерористичній операції, заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації

	<p>Додаток 7 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 4 глави 3 розділу III)</p>
--	---

БЛОК-СХЕМА

визначення витрат на виплату одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без установлення інвалідності військовослужбовців

	<p>Додаток 8 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 8 глави 4 розділу III)</p>
--	---

БЛОК-СХЕМА

визначення матеріальних військових втрат та витрат, пов'язаних з бойовими діями

	<p>Додаток 9 до Методики визначення</p>
--	--

	військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 8 глави 4 розділу III)
--	---

БЛОК-СХЕМА

процесів збору інформації про знищення (пошкодження) об'єктів нерухомого військового майна

	Додаток 10 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 4 глави 5 розділу III)
--	---

БЛОК-СХЕМА

визначення витрат на утилізацію пошкодженої техніки і боєприпасів

	Додаток 11 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 5 глави 6 розділу III)
--	---

ПРИКЛАД

розрахунку витрат, пов'язаних з розмінуванням очищення районів ведення бойових дій (розмінування у зонах бойових дій)

1. Нетехнічне обстеження

За результатом аналізу результатів виконання заходів нетехнічного обстеження один розрахунок (3 чол.) в середньому обстежує до 240 га території за один робочий день.

Виходячи з вартості складових, які витрачає один розрахунок, вартість одного робочого дня

складається з таких витрат:

середній пробіг автомобіля для перевезення особового складу розрахунку становить 110 км, вартість пального - 30,94 грн, середня витрата пального - 16 л / 100 км; $16 \times 110 / 100 \times 30,94 = 544,6$ грн;

харчування 90 грн/доба; $90 \times 3 = 270$ грн;

проживання 900 грн/доба; $900 \times 3 = 2700$ грн;

амортизація (знос) техніки, обладнання та оснащення - 355 грн.

Вито = $544,6 \text{ грн} + 270 \text{ грн} + 2700 \text{ грн} + 355 \text{ грн} = 3869,6 \text{ грн}$.

З урахуванням можливостей розрахунку витрати на нетехнічне обстеження складають від 3869,6 грн/день, (16,12 грн/га).

2. Технічне обстеження

За результатом аналізу результатів виконання заходів технічного обстеження один розрахунок (5 чол.) в середньому обстежує до 5 га території за один робочий день.

Виходячи з вартості складових, які витрачає один розрахунок, вартість одного робочого дня складається з таких витрат:

середній пробіг автомобіля для перевезення особового складу розрахунку становить 110 км, вартість пального 30,94 грн, середня витрата пального - 16 л / 100 км; $16 \times 110 / 100 \times 30,94 = 544,6$ грн;

харчування 90 грн/доба; $90 \times 5 = 450$ грн;

проживання 900 грн/доба; $900 \times 5 = 4500$ грн;

амортизація (знос) техніки, обладнання та оснащення - 506,94 грн.

Вто = $544,6 \text{ грн} + 450 \text{ грн} + 4500 \text{ грн} + 506,94 \text{ грн} = 6001,54 \text{ грн}$.

З урахуванням можливостей розрахунку витрати на технічне обстеження складають від 6001,54 грн/день (1200,31 грн/га).

3. Розмінування

За результатом аналізу результатів виконання заходів розмінування один розрахунок (5 чол.) в середньому обстежує до 1 га території за один робочий день.

Виходячи з вартості складових, які витрачає один розрахунок, вартість одного робочого дня складається з таких витрат:

середній пробіг автомобіля для перевезення особового складу розрахунку становить 110 км,

вартість пального 30,94 грн, середня витрата пального - 16 л / 100 км; $16 \times 110 / 100 \times 30,94 = 544,6$ грн;

середній пробіг автомобіля для перевезення вибухонебезпечних предметів (далі - ВВП) становить 110 км, вартість пального 30,64 грн, середня витрата пального 40 л / 100 км - $40 \times 110 / 100 \times 30,94 = 1361,36$ грн;

середній пробіг автомобіля для механізації інженерних робіт становить 110 км, вартість пального 30,64 грн, середня витрата пального 54 л / 100 км, середня витрата палива силової установки 15 л мот. год., тривалість робочого дня для інженерної техніки 5 год. - $54 \times 110 / 100 \times 30,94 + 15 \times 5 \times 30,94 = 4158,34$ грн;

вартість вибухової речовини та засобів ініціювання для знищення ВВП ВР - 1 кг 250 грн + ЗП - 4 шт x 26 грн;

витрати на запасні частини та розхідні матеріали для ремонту техніки $500\,000$ грн / 250 = 2000 грн;

харчування 90 грн/доба; $90 \times 5 = 450$ грн;

проживання 900 грн/оба; $900 \times 5 = 4500$ грн;

винагорода за розшук, піднімання, знешкодження та знищення ВВП - 704 грн x 5 = 3520 грн;

амортизація (знос) техніки, обладнання та оснащення - 1049,47 грн.

Врозмін = $544,6$ грн + $1361,36$ грн + $4158,34$ грн + (250 грн + 26 грн) + 2000 грн + 450 грн + 4500 грн + 3520 грн + $1049,47 = 17\,937,77$ грн.

Ураховуючи можливості розрахунку витрати на розмінування складають від $17\,937,77$ грн/день ($17\,937,77$ грн/га).

	<p style="text-align: center;">Додаток 12 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 6 глави 6 розділу III)</p>
--	---

БЛОК-СХЕМА

визначення витрат, пов'язаних з розмінуванням зон бойових дій

	<p>Додаток 13 до Методики визначення військових втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації (пункт 3 глави 7 розділу III)</p>
--	---

БЛОК-СХЕМА

розрахунку коштів, стягнутих з Міноборони та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони на підставі рішень судів України, за втрати, завдані протиправними діями Російської Федерації у вигляді терористичних актів, диверсій